

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1955 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 56 (ਪੀ)।

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ—ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ—ਕੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਰਾਜ ਦਾ ਐਕਟ-ਦਾ ਅਰਥ-ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਖੰਡਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਕੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਨਾਭਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਲਵਾ ਹਾਊਸ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਬੀਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 20 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ 1952 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਕ ਆਈਟਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ, "ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਪਰਜਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਾਜ ". ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਖੰਡਨ 1952 ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਖੰਡਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਲ. ਚੌਪੜਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀ 16 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਸਬ-ਜੱਜ, 11 ਕਲਾਸ, ਪਟਿਆਲਾ (ਸੀ) ਮਿਤੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ।

ਬੀ.ਆਰ. ਅਗਰਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.—ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ 'ਮਾਲਵਾ ਹਾਊਸ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਰਾਂਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਰਾਇਆ-ਮੁਕਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਭਾ ਰਿਆਸਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਨਾਭਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨਤਾ ਜਿਸਨੇ ਇਸਦੀਆਂ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਯੂਨੀਅਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਗਠਨ 20 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਭਾ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਕਨਵੀਨੈਂਟ 'ਤੇ 5 ਮਈ, 1948 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਾਭਾ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 20 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਤ 2005 ਦਾ ਪੈਪਸੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਐਕਟ, ਨਿਯਮ; ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ, ਹਿਦਾਇਤ ਫੁਰਮਾਨ-ਏ-ਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਾਭਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਰਲ ਅਨੁਦਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਨੇਮ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ VI ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ ਸੰਘ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ"। ਡਾਲਮੀਆ ਦਾਦਰੀ ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1) ਦੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਮਰੱਥ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ ਵਾਲੀਅਮ 52, ਪੰਨਾ 1024 ਦੁਆਰਾ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਕਟ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। (ਜਿਊਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਪੰਨੇ 38-39, 1957, ਐਡੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਾਲਮੰਡ)। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਕ ਆਈਟਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ, "ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਪਰਜਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਾਜ ". (ਵੈਡ ਅਤੇ ਫਿਲਿਪਸ ਆਨ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨਲ ਲਾਅ,

ਚੌਥਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 193)। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਜਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪੈਰਾ 13 ਦੇ ਪੰਨਾ 823 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

"ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਪਰਜਾ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦਾ ਐਕਟ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੋਵੇਂ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

5 ਮਈ, 1948 ਅਤੇ 20 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਕਨਵੈਨਟਿੰਗ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਗਏ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਗਭਗ 1952 ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਨਾਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖੰਡਨ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ, 1948 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਚਰਖੜੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਾਰਚ, 1948 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਸਮੇਤ 35 ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਈ

ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਿੰਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਖਾਸ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ (ਹੁਣ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸਰਲਾ ਅਤੇ ਚਰਖੜੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਖੰਡਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਦੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਡਿਕਰੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਵਾਂਗਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੈਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਦਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।